

Nr 248.

Av herr **Björck, John**, *angående lagstiftning rörande hemberedning av vin och maltdrycker.*

Till de beklagliga företeelser i avseende på försämrat nykterhetstillstånd, som under de senare åren framträtt bland vårt folk, måste i stor utsträckning hemberedningen av vin och öl räknas. Den synes på vissa håll vinna ökad terräng för varje år, och den har i vissa former helt säkert bidragit till att undergräva vår folknkyrhet och folkmoral.

Att här verkligen föreligger ett samhällsont och en fara för ytterligare utveckling i beklaglig riktning blir särskilt uppenbart, om man besinnar, att hemberedningen av vin och öl alltmera utnyttjas i ekonomiskt förvärvssyfte. Från ett tydliga stigande antal enskilda företag bedrives en livlig reklamverksamhet i syfte att få tillhandagå allmänheten med recept, extrakt och essenser (»vinjäst», »öljäst», »punschextrakt» etc.). I dylika reklamtrycksaker utlovas ofta, att kunden kommer att få drycker av betydande alkoholstyrka, vilken dock icke plägar närmare angivas. Man må inte förvåna sig över att många falla för frestelsen. På landsbygden, där man kanske lättare kan skaffa vissa av de nödiga ingredienserna och redskapen och där i varje fall kontrollen från det allmännas sida framstår som mindre effektiv, torde hemberedningen av vin och öl ha särskilt goda förutsättningar att vinna insteg och sprida sig.

Några prov på den alkoholreklam, som härvidlag förekommer, äro återgivna som bilagor till denna motion. Särskilt anmärkningsvärt är att dylik reklam stundom åtminstone till namnet äsyftar även alkoholdrycker, som enligt uttryckliga lagbestämmelser överhuvud ej få tillverkas i hemmen: (brännvin, punsch etc.).

Även den, som tilläventyrs är böjd att tro, att hithörande missförhållanden i varje fall icke ännu påkalla något samhälleligt ingripande, borde kunna stödja kravet på en allsidig utredning. Det finns nämligen flera viktiga detaljspörsmål i detta sammanhang, vilka synas vara outredda. Exempel härpå äro följande: Hur pass starka alkoholdrycker kunna framställas med de nu gängse metoderna för hemberedning av vin och öl? Var går gränsen mellan å ena sidan den enligt gällande lagstiftning tillåtna hemberedningen av vin och maltdrycker för eget behov och å andra sidan den sedan länge förbjudna hemtillverkningen av brännvin? Blir manne icke denna gräns till det olagligas gebit i praktiken i många fall överskriden även av sådana vin- och ölberedare, som själva tro, att de hålla sig inom det lagligas ramar? — En utredning till svar på dessa och därmed sammanhängande frågor skulle helt visst visa sig nyttig på flera sätt och bl. a. ådagalägga, hur ett lagstiftningsingrepp bör företagas för att stävja de missförhållanden och

skadeverkningar, som visat sig vara förbundna med hemberedningen av vin och öl samt med den av ansvarslöst vinstbegär föranledda alkoholreklamen på detta område.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande arten och utbredningen av förekommande hemberedning av vin och maltdrycker samt om framläggande av det förslag till lagstiftning för stävjande av härvid förefintliga missförhållanden, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1935.

John Björck.

I motionens syfte instämmer

J. Bergman.

Bil. 1. Vinberedning i hemmet. (Ur en vinjästfirmas reklamer.)

»Det går lika lätt att bereda portvin och madeira som rhenska viner och champagne varje årstid av då tillgängliga frukter, färska eller torkade. Det beror nämligen endast på jästsorten, vilken vintyp som erhålles, och ej på frukten. Använder man portvinsjäst, så erhålles portvin, och med bourgognejäst får man bourgogne. — Så enkelt är det. (Härefter följer anvisning om tillverkningssättet.)

Hädanefter har därför nu var och en även i Sverige råd att dagligen dricka ett glas vin. Förut har detta varit fallet endast i de sydligare länderna.

Måhända förestår i Edert hem en festlighet av ett eller annat slag om några månader. Ni kan då bereda Edra gäster ett angenämt tillskott i trevnaden, om Ni sätter i gång vinjäsningen strax.»

Bil. 2. »Rulles LIKÖR-, PUNSCH- & COCKTAIL-EXTRAKTER, som genom extrahering och destillering framställas av de finaste och renaste naturprodukter, frukter, bär, kryddor och örter, giva genom sin utsökta arom en verkligt ädel likör, punsch eller cocktail, och hava därför blivit finsmakarens extrakt.

Likörtillverkning på 5 minuter.

Likörtillverkning i hemmen har genom 'Rulles' extrakter blivit en verklig, och därtill intressant 'hemindustri', som vunnit allt större spridning. Detta i främsta rummet tack vare det ytterst ringa besväret, men framför allt på grund av dessa extrakters i kvalitativt hänseende så överlägsna beskaffenhet. Vem som helst kan ju på 5 min. — om man använder 'Rulles' extrakter — trollo fram en likör, som ej blott är fullt jämfäst med, utan i vissa fall överträffar motsvarande importerade likörer, och därtill för blott femtedelen av det pris dessa genom dyra tull- och lagringskostnader betinga.

Rulles — en besparing för både plånbok och motbok.»

Bil. 3.

»Denna broschyr har tillkommit för att sprida kännedom om en metod att i hemmet bereda en utsökt ädellikör. Det är en ekonomisk metod, ty för framställandet av en hel liter likör förbrukas endast $\frac{1}{2}$ liter av motboksransonen.

Det är nästan förbluffande, att en hel liter ädellikör kan framställas för kr. 3:80, när motsvarande kvalitet av utländsk likör kostar 15—20 kr. Dessutom är det ovanligt trevligt att själv tillaga sin likör, och det goda resultatet fyller Eder med berättigad stolthet.»

Bil. 4.

»Den, som en gång börjat bereda sitt vin själv, finner snart huru utomordentligt lätt detta arbete är, vilka utmärkta resultat som därmed kunna vin-

nas och hur ekonomiskt lönande denna vinberedning är. En helbutelj hemmagjort, välsmakande vin kostar endast 20—40 öre.

För att nå ett gott resultat, bör man noga följa här nedan givna tillförlitliga anvisningar och beprövade recept för såväl färsk som torkad frukt samt använda (här angivas vissa preparat). Den som vill mera ingående studera vinberedningens ädla konst rekommenderas (här nämnes en broschyr, för vilken göres reklam). Denna broschyr erhålles hos alla återförsäljare av (det nämnda preparatet) till ett pris av 1 kr.»

Bil. 5.

»Begagna Eder av detta erbjudande endast om Ni har motbok, kom ihåg våra myndigheters snäva inställning till allt som har med alkohol att skaffa. Det är därför vi rikta denna vädjan till Eder. Vi anse nämligen att Ni — så väl som vi — ha mest att vinna på om försäljningen av 'Vinöl'-produkterna får fortsätta.

I England — landet utan restriktioner — har på sista tiden ett preparat kommit i marknaden, vars enormt stigande försäljning mest av allt liknar en lavin, en störtvåg.

Detta preparat är 'VINÖL', det alkoholstarka ölet med vinsmak.

Det öl Ni erhåller är högprocentigt, fylligt och aromrikt, sådant som Ni är van att erhålla vid Edra besök i utlandet, och motsvarar alltså danskarnas 'Gamle Carlsberg', tyskarnas 'Pilsener Urquell', och engelsmännens 'Pale Ale' men kostar dock mycket, mycket mindre än vårt enkla Klass II.

Följaktligen måste ölet smaka bra.

I Sverige däremot får starkare öl än klass II (c:a 2½ procent) icke säljas, men att medelst 'VINÖL' själv brygga ett öl om 7 procents alkoholstyrka är tillåtet(?)

När 'VINÖL'-mannen kommer hem till Eder i morgon står han gärna till tjänst med vidare upplysningar.»

Bil. 6.

Institut (här nämnes ett namn) radiojästsvampar föredraga snabba och regelbundna jäsningsar, som giva maximum av alkohol åt vinerna, vilka klara rinna från jäsningsfatet med alla sina bästa egenskaper och förbli absolut hållbara.

(Ett namn nämnes) finnes i följande typer: Madeira, Portvin, Sherry, Malaga, Tokayer, Haut Sauternes, Bordeaux, Bourgogne, Rhenvin, Champagne.

Engros från ensamimportören för Sverige, Norge och Danmark.

(Här följa adressuppgifter.)

Bil. 7.

Äkta Bayerskt koncentrerat Starköl.

Lätt att bereda. Inga apparater. Ingen silning.

Ölets alkoholstyrka kan regleras efter önskan.

(Här följer en bruksanvisning, mycket detaljerad.)

Bil 8.

I dagspressen (t. ex. i D. N. för 17 sept. och 9 okt. 1934) har på sista tiden förekommit en annons om lediga platser som föreståndare för nederlag i städer och större samhällen. Det utlovades »60 kr. per vecka i lön samt hög tantiem, stora förtjänstmöjligheter». Svar skulle lämnas under beteckningen »En framtid».

En person, som gärna ville ha en så till synes oskyldig och hederlig anställning, svarade på annonsen. Svaret, som han fick, var i sin helhet hektograferat och utskickas tydligen likalydande både till höger och vänster. Vi återge här efter en tidning ordalydelsen med utelämnande av adressuppgifterna m. m.

»Vi hava emottagit Eder v. ansökan som svar å vår annons och hava beslutat att engagera Eder en månad på prov. I den händelse Ni under denna provmånad uppnår ett tillfredsställande resultat, komma vi att giva Eder ensamförsäljningen för Eder ort.

Edert arbete blir alltså att i parti genom underombud ombesörja distributionen av vårt berömda preparat (namnet angives).

För att ge Eder ett begrepp om Edra inkomstmöjligheter genom att bli distriktschef i vår omfattande försäljningsorganisation, bedja vi Eder att, innan Ni läser fortsättningen av vårt brev, göra följande: Skaffa en taxeringskalender och se efter vad innehavaren av närmast skattepliktiga bryggeri förtjänade föregående år. Lika mycket, ja mer, kan Ni förtjäna i år. Distriktschefen i ett distrikt, där vi äro inarbetade sedan ungefär ett år, har nu en inkomst av 800 kr. i veckan.

Allt detta kan låta alldeles ofattbart, men förklaras då Ni får höra att när Ni säljer — — — erhåller Edra kunder ett öl med 10—12 % alkoholstyrka (vanligt klass II har en alkoholstyrka av 2½ %). En flaska pilsner (klass II) kostar 25 öre, en flaska färdigt — — —, som smakar oerhört mycket bättre och har fyra gånger så hög alkoholstyrka, kostar konsumenten 5 öre.

OBS.! Försäljningen av preparatet — — — är tillåten och ikläda vi oss allt ansvar enligt lag.

Orsakerna till — — — enorma segertåg och oerhörda försäljningsresultat äro följande:

1. Våra rusdryckslagar.

Försäljningen av vanligt pilsnerdricka, klass II, är omgärdad av en hel del bestämmelser som försvåra åtkomsten av detsamma. Så t. ex. får Ni icke köpa pilsner av en ölutkörare, som Ni möter på gatan eller på vägen. Han får endast köra ut pilsner till personer som ringt till bryggeriet och beställt öl.

2. Det oerhörda intresse som på senare år uppstått för bryggning av vin i hemmen av frukt.

Ifrågavarande tillverkning av vin i hemmen är emellertid förknippad med stora svårigheter. Dels tar beredningen av frukten mycket arbete i anspråk, dels fordras särskilda apparater för beredningen av vinet såsom jäsflaskor, jäsrör, hävertar m. m. samt slutligen dröjer det 6—7 månader innan vinet kan drickas.

Av — — — däremot bereder man med några minuters arbete ett öl med i det närmaste samma alkoholstyrka som ett hembryggt vin. Ölet är färdigt att drickas efter några dagar, samt framställles utan några som helst apparater.

En sats — — — kostar i utförsäljning kr. 1.50 och räcker till 10 liter (30 flaskor) öl. Edra agenter köper satsen av Eder för 75 öre, och förtjäna alltså 75 öre på varje sats de sälja. Kom ihåg att en utkörare av vanligt måltidsdricka (svagdricka) kan en bra dag sälja c:a 100 flaskor måltidsdricka, betänk då vad Edra agenter kunna sälja av denna underbara artikel.

Ni i Eder tur betalar till oss $37\frac{1}{2}$ öre per sats och har alltså halva omsättningen i förtjänst, samt dessutom kr. 61.15 per vecka i fast lön.

Gå alltså i dag till närmaste postkontor och insätt kr. 13.85 på vårt postgirokonto, så skicka vi Eder sändningen omgående. I denna sändning är innesluten en försäljningsinstruktion, utarbetad av den kände reklamexperten — — bruksanvisningar samt allt erforderligt arbetsmaterial.

Vi tillåta oss nu uttrycka vår förhoppning att Ni skall motsvara vårt förtroende att skänka Eder varor till ett värde av kr. 75.— och genom ett verkligt energiskt arbete visa att Ni uppskattar detta. Vi uttrycka även vår förhoppning att Ni skall lyckas sälja den första sändningen samma dag Ni får hem den, och genom att beställa en till ordinärt pris även giva oss ett tillfälle att få någon vinst av vår rörelse.

Kom ihåg att detta är Eder chans att bli en förmögen man. Gå i dag till närmaste postkontor och insätt beloppet på vårt konto. Laga att Ni blir först på platsen. Låt icke någon förekomma Eder.

Vi teckna i förhoppning om ett angenämt samarbete.

Högaktningsfullt:

(Firmanamn).»